

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tunt: quod omnes homines possunt, si velint; quia illud lumen omnem hominem illuminat, venientem in hunc mundum. Ecce dicit, omnes posse, si velint: & tamen est evidens, non omnes id facere; ergo plures habent tantum gratiam sufficientem. Iterum de dono perseverantiae. c. 9. circa illum textum: *Vae tibi Corozaim* &c. ait. Facile est quippe infidelitatem accusamus Judaeorum, de libera voluntate venientem, qui factis apud se tam magnis virtutibus credere noluerunt.

Idem S. Doctor l. 1. Retract. c. 22. ait. In potestate quippe hominis est, mutare in melius voluntatem: sed ea potestas nulla est, nisi à DEO detur, de quo dictum est: *Dedit eis potestatem filios DEI fieri*: atqui potestas, ut quis fiat filius DEI, est per gratiam: ergo in potestate hominis est, uti gratia, vel non uti, cum autem homo sapius ea non utatur, saepe manet gratia tantum sufficiens. Idem l. 3. de lib. arb. c. 16. sic habet: *Ex eo igitur, quod non accepit, nullus reus est: ex eo vero, quod non facit, quod debet, iuste reus est*. Debet autem, si accepit, & voluntatem liberam, & sufficientissimam facultatem. Iterum l. 1. ad Simplificium q. 2. occasione illius textus Apostoli: *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI*. ad Rom. 9. v. 16. sic ait. *Noluit ergo Esau, & non cucurrit: sed etsi voluisset, & cucurrisset, DEI adiutorio pervenisset, qui ei etiam velle, & currere, vocando praestaret, nisi vocatione contempta reprobatus fieret*. Ecce perditio miseri huius hominis attribuitur ejus nolitioni, & contemptui vocationis, quam si sequi voluisset, etiam pervenisset: adeoque vocatio auxilium sufficiens fuit. Rursus idem S. Pater l. 1. de predest. SS. c. 16. ait: *Vocat enim DEUS predestinatos multos filios suos, ut eos faciat membra predestinati unici filii sui, non ea vocatione, qua vocati sunt, qui noluerunt venire ad nuptias; illa quippe vocatione & Judaei vocati sunt, quibus Christus crucifixus scandalum est, & gentes, quibus crucifixus stultitia est: sed ea vocatione predestinatos vocat, quam distinxit Apostolus*. Ecce geminam vocationem, unam electorum, quam ex Apostolo ait esse secundum propositionem: alteram sufficientem eorum, qui noluerunt venire. Iterum l. de corr. & grat. c. 7. *Quicunque enim electi, sine dubio etiam vocati; non autem quicunque vocati, consequenter electi*. Nec dicas, vocatos saltem accepisse auxilium efficax ad id, ad quod fuere vocati; nam S. Aug. hic, & locis ante citatis ait, vocatos fuisse ad coenam, ad nuptias agni, ad regnum suum, seu gaudia aeterna, quae consecuti non sunt.

187. Prob. conclusio 4. rationibus. Primò. Si non datur gratia sufficiens, vel indifferens, sed omnis est efficax, seu trahens necessarium post se consensum, non datur libertas: sed hoc licet admittat Janfenius, quoad libertatem à necessitate, quamvis non à coactione est falsum, ut suppono ex tr. de act. hum. a. n. 94. ergo. 1. prob. ma. si datur gratia intrinsecè efficax, qualem statuit Janfenius, actus necessarium fit: si ista non datur, neque datur alia sufficiens, tunc actus fieri non potest: ergo non datur libertas.

Secundò. Si non datur gratia sufficiens, DEUS non vult omnes homines salvos fieri: sed hoc est falsissimum: ergo, mi. est clara; nam DEUM velle omnes homines salvos fieri, est doctrina Apostoli, & Ecclesiae, id quod fuscè proba-

tum est tract. de DEO à n. 615, quin opposita doctrina damnata est ab Innocentio X. in propositione 5. Janfenii. prob. ma. si DEUS non omnibus dat gratiam sufficientem, sine qua salvi esse non possunt, tunc non dat media ad salutem, quae ipse debet dare; quia non possunt aliunde haberi: ergo non potest prudenter intendere, tantum finem earum salutem, seu hanc seriò velle. Tertiò. Sic DEUS esset causa peccatorum, & imposuisset homini praecepta impossibilia: sed haec per se sunt absurdissima, & Calvino, ac Lutherò digna asserta: ergo, ma. patet consideranti; quia homo non esset culpabilis in eo, quod evitare non potuisset: sed potius DEUS, qui ea praecepta impossibilia, imposuisset, nec tamen (quod ex parte sua necessarium requirebatur) ad ea implenda juvare voluisset,

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

188. **O**B. 1. S. Augustinus negat omnem gratiam, quae non sit efficax, seu victrix: ergo nulla datur gratia purè sufficiens. prob. ant. pluribus textibus S. Doctoris. Sic serm. 43. de verbis Domini c. 7. ait: *Agis, si agaris, & bene agis, si à bono agaris*. l. 2. contr. duas epist. Pelagianorum ad Bonifac. c. 9. *Homo preparat cor: non tamen sine adiutorio DEI, qui tangit cor, homo preparat cor*. l. 1. de predestinatione sanctor. c. 8. *Si enim omnis, qui audit à Patre, & didicit, venit, profectò omnis, qui non venit, non audit à Patre, nec didicit*: ergo.

Resp. vix non debere dici infelicitatem S. Augustini, quod haeretici tam pertinaciter contendunt, eum à suis partibus stare; non enim minus Calvinus, & Lutherus, quam Janfenista eum ubique pro se stare jactant. sic Lutherus l. de servo arbitrio, ait: *Augustinus, quem praeteris, totus meus est*. Calvinus in l. 5. Pigbii. Doctrinae nostrae nullum est caput, quod non propè ad verbum saepius apud Augustinum occurrat. vide Bellar. tom. 2. contr. 1. l. 4. de notis Ecclesiae. c. 9. In forma, neg. ant. cujus falsitas manifestè patet ex textibus suprà allatis. ad prob. concessis textibus, neg. conf. Sit, quod illis locis S. Augustinus agat de gratia efficaci, hoc est, conjuncta cum actu, eumque infallibiliter, non tamen necessitate Janfeniana, inferente: sufficit nobis, quod alibi agat de gratia sufficiente, sicut eum agere, satis jam ostensum est.

189. Omitto etiam, quod hic loci in primo textu per *agi* intelligatur praeveneri gratia efficaci; ex hoc enim textu nos gratiam sufficientem non probamus, neque efficacem ab Augustino saepius assertam negamus; utramque enim adstruit. De verbo *agi*, de quo hic textus meminit, videri etiam potest suprà n. 21. quamvis etiam non negem, per *agi* S. Doctorem aliquando intelligere, juvari gratia efficaci; nam ita intelligitur illud l. de corr. & gratia c. 2. ubi exponens illud ad Rom. 8. v. 14. *Quicunque enim spiritu DEI aguntur, ii sunt filii DEI*: sic scribit: *Intelligent, si filii DEI sunt, spiritu DEI se agi, ut, quod agendum est, agant, & cum egerint, illi, à quo*

quo aguntur, gratias agant; aguntur enim, ut agant, non, ut ipsi nihil agant.

190. Secundus textus, etiam plus non probat, quam, quod si DEUS efficaci gratia cor tangat, illud homo præparet, vel gratia illi consentiat. Tertius textus referri debet ad illud Christi Domini. *Joan. 6. v. 45. Omnis, qui audit à Patre, & didicit, venit ad me.* In quem locum Theophylactus apud Maldonatum ait, *audire*, esse tantum doctrinam percipere, *discere* autem esse credere, vel doctrinam amplecti: & hinc non frustra Christum utrumque verbum conjunxisse. Quare *audire* hic sumitur in secundo sensu, non in primo, de quibus *n. 19.* Vult igitur S. Augustinus tantum dicere, eum, qui verbum DEI audit, eique credit, venire ad Christum: eum autem qui non venit non discere, hoc est, non credere, adeoque gratiam non habuisse congruam, seu efficacem.

Nec te moveat, quod S. Augustinus dicat: *Nec audit, nec didicit*, quasi diceret: *Nec habuit gratiam efficacem, nec sufficientem*; nam in primis rectè dicitur, aliquos non audivisse; quia non habuerunt vocationem immediatam ad fidem, sed tantum auxilia mediata, ut potuerint facere, quod est in se: dein illa particula *nec* non sumitur à S. Augustino ibi ita rigorosè, ut excludat utrumque divisim sed tantum collectivè: quasi diceret: utrumque non habuit collectivè; aliàs illius illatio planè non esset legitima; quia veller inferre ex uno, oppositum ejus, quod Christus tantum intulit ex duobus simul. Hoc confirmatur ex eo, quod statim subjungat illis verbis ista: *Nam si audisset, & didicisset, veniret*: & semper deinceps utrumque conjungat.

191. Ob. 2. S. Augustinus in *Enchiridion* c. 32. exponens illud Apostoli ad Rom. 9. v. 16. *Non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI*: sic ait: *Restat, ut propterea rectè dictum intelligatur: non volentis, neque currentis, sed miserentis est DEI, ut totum DEO detur*: atqui juxta nos non totum daretur DEO, sed pars libero arbitrio, quod gratia sufficienti liberè consentiret: atque adeò verum etiam esset, ut ibidem habet S. Doctor. *Non miserentis est DEI, sed volentis est bonitatis*; quia id misericordia DEI sola non implet: quod, ut iterum eo loco ait S. Augustinus, *nul- lus Christianus dicere audebit*. Resp. 1. Videantur dicta à n. 399. de DEO, ubi ex S. Augustino l. 1. ad Simplicianum. q. 2. attulimus expositionem hujus textus Apostoli, prorsus congruentem cum nostris principiis de scientia media, quam non opus est hic repetere.

Resp. 2. S. Augustinum loco objecto non velle, actus nostros liberos, & salutes (aliud est de indeliberatis, quos DEUS facit in nobis sine nobis) tribuendos esse DEO, tanquam soli agenti; nam ex Trident. sess. 6. c. 5. definitum habetur, quod *neque homo ipse nihil omnino agat*: & can. 4. sess. ejusdem damnatur oppositum asserens: atque hoc indicat etiam S. Paulus 1. ad Cor. 15. v. 10. scribens: *Abundantiùs illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia DEI mecum*. Sed & S. Augustinus idem aperte docet. l. de prædest. SS. c. 3. ajens: *Utrumque ergo nostrum est, propter arbitrium voluntatis: & utrumque tamen datum est, per spiritum fidei, &*

charitatis: & infra: *Utrumque ipsius est*; quia ipse preparat voluntatem: & utrumque nostrum; quia non fit, nisi volentibus nobis. Quare ex S. Augustino non quidem nos omnino nihil agimus in bono opere: sed tamen totum simpliciter est attribuendum DEO, tanquam causæ plusquam primariæ, respectu cuius nos modicissimum facimus. Hoc probatur ex ipso textu S. Pauli 1. Cor. 15. in quo primariam vim agendi attribuit gratiæ, sibi autem instrumentalem, & multo minorem.

192. Et utique illi causæ totum simpliciter tribui debet, quæ est primaria, non quomodocunque, sed ita, ut det actum primum proximum, sine quo nihil fieri potest: insuper suadeat, hortetur, præcipiat, removeat impedimenta, physice cooperetur, illustret intellectum, & inflamet interiùs voluntatem, & quidem eo modo, quem congruum fore prævidit: idque totum faciat ex intentione boni operis. Certè causus hominis bene operantis fermè se habet, ac si quis dives pauperi donet vestem, eumque juvet, illam induere; licet enim pauper etiam cooperetur se induendo (cùm posset nolle vestem accipere, vel eam induere) licet forte etiam pauper, uno, vel altero ductu actus, in quo tamen faciendò à divite fuit adjutus, modicum quid fecerit, in tali casu tamen, quod pauper vestitus sit, totum tribuitur diviti, & pauper non habet, quod non acceperit, nec potest in se gloriari, sed debet in divitis benignitate. Pariter, quando nos induimur quasi veste gratiæ, & meriti, licet etiam modicum quid faciamus, cum adjutorio DEI, & cooperemur DEO nos induenti, totum tamen debet DEO adscribi: nec habemus, quod non accepimus, nec possumus in nobis, sed debemus in DEO gloriari.

Neque etiam gratiæ cooperando nosmetipsos discernimus, sed DEUS discernit nos; discretio enim dilecti à reprobo stat in benevolæ DEI voluntate, qua misericorditer decernit electo dare, vel actu dat auxilium, quod videt conjungendum cum consensu, dum reprobo decernit dare, vel actu dat aliud, quod videt quidem posse conjungi, sed non conjungendum cum consensu. In forma, neg. mi. quia, ut explicavimus, totum DEO datur ad mentem S. Augustini. Cæterùm addo, hoc argumento non bene impugnari gratiam purè sufficientem; quia quando hæc datur, non datur actus, qui debeat totus DEO dari, & liberum arbitrium nil agit. Sed nempe debent corradi undique S. Augustini textus, ut numerus saltem accedat, quando non potest sperari pondus accessurum.

193. Ob. 3. S. Augustinus l. de corr. & grat. c. 12. ait: *Subventum est igitur infirmitati voluntatis humane, ut Divinâ gratiâ, indeclinabiliter, & insuperabiliter ageretur*: ergo omnis gratia, quæ datur in statu naturæ lapsæ, seu infirmæ, indeclinabiliter, & insuperabiliter, trahit: adeoque non est tantum sufficiens, seu talis, ut liberum arbitrium possit eam declinare, vel superare. Resp. Nolo hic litem movere, an *insuperabiliter*, an *inseparabiliter* legendum sit: certè in pluribus antiquioribus exemplaribus habetur, ut ipsemet vidi, *inseparabiliter*: quæ vox fortè minus quam altera adversariis favet: sed sit: legatur, *insuperabiliter*. Insuperabilitas hæc, vel non

est omnimoda & absoluta, vel non respicit arbitrium liberum; nam istud ex Tridentino sess. 6. can. 4. debet posse dissentire, si velit: & ex cap. 5. gratiam illam & abicere potest.

Quin ipse Augustinus l. de spir. & lit. c. 34. ait: *Nemo habet in potestate, quid ei veniat in mentem: sed consentire, vel dissentire, propriæ voluntatis est.* & post pauca: *Consentire autem vocatur DEI, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est.* Quæ quidem verba Janenius l. 2. de grat. Chri. c. 34. præeunte Kemnitio (quem Bellarm. tom. 4. l. 8. de gratia & lib. arb. c. 11. merito explodit) ita exponit, ut velit, ea tantum significare, quod tam consensus, quam dissensus, sint actus voluntatis, at non pro libitu voluntatis eliciendi, vel omittendi: verum ridicula est hæc expositio; nam hac ratione etiam propriæ voluntatis esset præveniens prima indeclinata inspiratio; cum etiam actus vitalis sit ejusdem voluntatis: quod est contra S. Augustinum, & omnes alios. Dein particula adversativa sed clare ostendit, quod per verba *propriæ voluntatis est*, intelligat S. Doctor, quod sit in potestate, seu libitu voluntatis.

194. Itaque, ne S. Doctor secum ipso, aut cum Tridentino pugnet, ejus verba alium longe sensum habere debent, quam adversarii velint. Hinc in forma neg. conseq. & cum Illustrissimo Cameracensi in sua instructione pastorali p. 2. epist. 10. dico, verba illa *insuperabiliter & indeclinabiliter* significare, quod homo, ex se infirmus, auxilio gratiæ, insuperabilis fiat omnibus tentationibus, quas unquam dæmon, mundus, aut alii quicunque exterius, sive quas caro interiorius, excitat, ut adeo homo adjutus gratiâ, immo vellet, has omnes superet, & à mandatorum Divinorum observatione nunquam declinet.

Et hunc sensum planè puto, esse à S. Augustino intentum; nam hoc clare innuunt, quæ S. Doctor præmisit, tum c. 11. de infirmitate humana, & malis, quibus Sancti in hac vita ingemiscunt, & clamant ad DEUM: *Liberâ nos à malo quoniam in eis caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem, atque in tali certamine laborantes, ac periclitantes, dari sibi pugnam, ut vincendique virtutem, per Christi gratiam possint.* tum hoc ipso c. 12. ex quo verba objecta desumpta sunt, ubi ait: *Major quippe libertas est necessaria, adversus tot, & tantas tentationes, quæ in paradiso non fuerunt, dono perseverantiae munita, atque firmata, ut cum omnibus amoribus, terroribus, erroribus suis, vincatur bis mundus.*

Ex quibus planè infertur, insuperabilitatem, & indeclinabilitatem hanc, à S. Augustino asseri, respectu istarum tentationum, & difficultatum: quod confirmatur ex eo, quod S. Doctor ibi voluerit, ostendere discrimen, inter gratiam collatam Adamo in statu naturæ integræ, & collatam nobis in statu naturæ lapsæ: hoc discrimen autem stat in eo, quod gratia nostra habeat vires ad superandas has tentationes, amores, terrores &c. quas vires non debuit habere gratia Adam, qui hujusmodi tentationibus, amoribus, terroribus &c. infestatus non fuit.

195. Duo huic explicationi videntur obijci posse. Primum. Illa verba, quibus dicitur hunc necessariam libertatem, dono perseverantiae munitam, & firmatam, prædicari.

ta, atque firmata, videntur significare, quod sine ipso dono perseverantiæ non sit libertas expedita ad vincendas tentationes, adeoque nulla gratia sit tantum sufficiens. Sed respondetur, S. Augustinum non dicere, necessarium esse donum perseverantiæ, ut mundus possit vinci, sed, ut actu vincatur, adeoque hæc necessitas est tantum consequens: sicut etiam ipse consensus, vel ipsa victoria est tantum consequenter necessaria.

Interim tamen etiam antecedenter est necessaria, in gratia naturæ lapsæ collata, major vis superandi tentationes, quam fuerit necessaria in gratia Adam. Neque insuperabilitas, & indeclinabilitas, dono perseverantiæ inest, etiam respectu voluntatis; nam hæc, sicut gratiæ, cui actu consentit, potest ex Tridentino dissentire, si velit, ita etiam potest dissentire dono perseverantiæ: sed huic dono inest tantum insuperabilitas respectu tentationum, quæ non possunt hoc donum superare.

Hæc dicta sunt ex suppositione, quod hoc donum perseverantiæ sit in aliquo auxilio gratiæ, collato ad eliciendum actum meritorium; si enim donum perseverantiæ staret, non in auxilio, quo homo denuo eliceret actum meritorium, sed in eo, quod raperetur à vita, antequam perderet statum gratiæ, & amicitiam DEI, quale donum est collatum illi, de quo Sapient. 4. v. 11. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus:* tunc hoc donum posset esse insuperabile, & indeclinabile, etiam respectu voluntatis, quæ, cum in hoc casu non debeat, de novo posse mereri, neque etiam debet amplius libera esse.

196. Alterum, quod obijci huic explicationi posset, est, quod hæc insuperabilitas (si donum perseverantiæ sit aliqua gratia) etiam conveniat gratiæ sufficienti, qua instructa voluntas debet non posse superari à tentationibus, nisi ipsa velit: & tamen S. Aug. cit. c. 12. loquitur de gratia efficaci, ac electorum propria. Resp. duas istas classes gratiæ, non quidem differre quoad hanc insuperabilitatem, & indeclinabilitatem, neque quoad hanc S. Augustinum differentiam aliquam inter eas statuere voluisse: addidisse tamen S. Doctorem ibidem alia prædicata, quæ gratiæ purè sufficienti non conveniunt, sed tantum gratiæ anonomastice efficaci & electorum propriæ; nam c. 11. sic habet: *Prima Adami est enim, qua sit, ut habeat homo justitiam, si velit: secunda ergo plus potest, qua etiam sit, ut velit, & tantum velit, tantòque ardore diligat, ut carnis voluntatem, contraria concupiscentem, voluntate spiritus vincat.* &c. Est quippe in nobis per hanc DEI gratiam, in bono recipiendo, & perseveranter tenendo, non solum posse, quod volumus, verum etiam velle, quod possumus. Rursus c. 12. vocat gratiam collatam Adamo adiutorium sine quo non: collatam verò electis in statu naturæ lapsæ, adiutorium quod: at per hoc intelligit S. Augustinus, ut paulo post ostendemus, gratiam efficacem. Iterum hoc cap. dicitur, ut supra retulimus, gratia dono perseverantiæ munita, atque firmata: quod non convenit gratiæ purè sufficienti. Insuper in ipso textu objecto dicitur ageretur: per agi autem, ut non semel diximus, intelligit S. Doctor, induci, & adjuvari ad ipsum effectum actu ponendum. Quare recte dicitur S. Augustinus, gemina prædicata

dicata gratiæ efficaci hinc asseruisse, quorum quidem unum, nempe prædicatum insuperabilitatis, etiam habeat gratia sufficiens, in statu naturæ lapsæ collata: alterum verò, seu prædicatum conjunctionis infallibilis cum effectu, & perseverantiæ, conveniat soli gratiæ efficaci: sufficit autem ad discrimen inter has gratias disconvenientia in uno, nec requiritur discrepantia in omni prædicato, ut est cuique notum.

197. Ob. 4. Juxta S. Augustinum l. de corr. & grat. c. 12. in statu naturæ lapsæ non datur adjutorium, vel auxilium sine quo non, sed tantum datur adjutorium, vel auxilium quo: atqui auxilium sine quo non, est id, quod vocamus sufficiens; quia ex S. Augustino est illud, sine quo aliquid non fit, seu sine quo quidem aliquis non potest bene agere, sed tamen neque cum ipso bene agit: ergo non datur amplius auxilium sufficiens: sed tantum datur auxilium quo, hoc est, necessario post se trahens consentum, seu, ut ait S. Pater, quo aliquid fit, sive quo quis insuperabiliter agitur. Confir. Ex S. Augustino in statu naturæ lapsæ non amplius datur gratia sanitatis, sed tantum medicinalis: atqui gratia sufficiens est gratia sanitatis; nam est collata Adamo adhuc sano: ergo nunc non amplius datur.

Resp. neg. ma. S. Augustinus ibi facit comparisonem, inter gratiam, Adamo in statu innocentie collatam, & inter gratiam non qualem-cunque, in statu naturæ lapsæ collatam, sed collatam electis, & prædestinatis, præsertim in ordine ad finalem perseverantiam, ut manifestissimum est, legenti totum contextum: & patet, vel ex primis verbis c. 13. ubi ad priora dicta respiciens ait: *Hæc de his loquor, qui prædestinati sunt in regnum DEI. . . non de his, qui . . . vocati dici possunt, non autem electi, quia non secundum propositum vocati.* Unde quidem nunc electi, in ordine ad finalem perseverantiam non accipiunt tantum auxilium sine quo non, sed auxilium quo, seu, si ita velis, efficax: non in sensu Janfenii, sed nostro, libertatem non laderit. Alii autem accipiunt etiam tantum auxilium sine quo non, seu merè sufficiens, ut supra abundè probatum est ex S. Augustino, & vel ex verbis modò allatis patet; nam, præter electos dicit alios vocatos esse, non secundum propositum, utique illustratione aliqua interna, & auxilio sine quo non: non tamen auxilio quo; nam non consenserunt.

198. Ad confir. neg. mi. universaliter sumptam; nam non omnis gratia sufficiens est gratia sanitatis, prout ista hic intelligitur; si enim sit gratia par omnibus tentationibus, nunc occurrentibus, non est gratia sanitatis, in sensu S. Augustini; quia in eo statu felicissimo non debebat gratia esse par tentationibus, quæ non dabantur: sed jam est gratia medicinalis, saltem in actu primo; quia par est curandis morbis, & infirmitatibus, licet ex defectu cooperationis humanæ non medearur in actu secundo. Et quæso, qualis est ista illatio? Adamus accepit tantum auxilium sine quo non: prædestinati acceperunt auxilium quo: ergo nemo modò accipit auxilium sine quo non. Utique præter prædestinatos sunt alii. Imò neque prædestinati semper accipiunt auxilium quo; nam & isti sæpe labuntur, nec gratiæ semper cooperantur; sed hoc tantum

est certum, quod in ordine ad ultimam perseverantiam, seu, ut moriantur in statu gratiæ, accipiant auxilium quo.

199. Si tamen hoc auxilium quo est ex mente S. Augustini gratia aliqua præveniens, & non ipse actus ultimus bonus finalis: quod ad mentem S. Doctoris videtur verosimilius dici; nam auxilium quo ait esse illud, quo aliquid formaliter fit. Sic cit. l. de corr. & grat. c. 12. ait, alimenta esse auxilium sine quo non, ad vitam; nam sine his non potest quis vivere, quamvis etiam illa habens non necessario vivat; cum possit iis non uti, & sic inedia mori: at verò beatitudinem ait esse auxilium quo; quia eo ipso, quod quis beatitudinem habeat, actu, & formaliter beatus est. Et paulò post ait: *Ut per hoc donum non nisi perseverantes sint:* scilicet, ut prius dixit, quod per beatitudinem beati sint, ita hic vult, quod per donum perseverantiæ formaliter perseverantes sint: adeoque donum perseverantiæ non sit quid distinctum à perseverantia ipsa, aut ab ultimo actu bono, in quo finaliter perseveratur.

Neque dicas, ipsam operationem bonam non posse adjutorium, vel auxilium dici; nam merita nostra sunt concursus gratuiti DEI, & gratia cooperans, ut supra n. 13. in divisionibus gratiæ diximus, & hinc etiam magis DEO, quam nobis debent adscribi. Rectissime etiam ex S. Augustino dicuntur actus nostri à DEO dari; sic enim ait l. de grat. & lib. arb. c. 15. *Quare jubet, si ipse daturus est? quare dat, si homo facturus est?* & responderet: *Nisi quia dat, quod jubet, cum adjuvat, ut faciat, cui jubet: quod est idem, ac dicere: Dat actum; nam hunc jubet ab homine fieri, non gratiam, vel actum primum; & dat; quia adjuvat ad illum, ut consideranti patet.*

Imò valde probabiliter dicitur, S. Augustinum intellexisse per donum perseverantiæ, non actum meritorium, sed aliud beneficium DEI, de quali diximus n. 105. nam l. de bono persever. c. 6. ait. *Quæ perseverantia si data est, perseverantiam est usque in finem: si autem non est perseverantiam usque in finem, non est data. . . Non itaque dicant homines, perseverantiam cuique datam usque in finem, nisi, cum ipse venerit finis. . .* Hoc ergo DEI donum suppliciter emereri potest, sed, cum datum fuerit, amitti contumaciter non potest; cum enim perseveraverit quisque usque in finem, neque hoc donum potest amittere, nec alia, quæ poterat ante finem: quomodo enim potest amitti per quod fit, ut non amittatur etiam, quod posset amitti? Quod si tamen alicui congruentius videatur, adjutorium quo accipi pro gratia efficaci in nostro sensu, non resistam; quia nil inde nostræ conclusioni contrarium infertur.

200. Ob. 3. In statu naturæ lapsæ non datur auxilium possibilitatis, sed tantum actionis: ergo nulla datur gratia purè sufficiens, prob. ant. ex S. Aug. nam l. sæpe, & præsertim l. de gestis Pelagii c. 1. ob illud auxilium possibilitatis hunc hæreticum exagitat. 2. l. de bono persever. c. 14. ait de Tyriis: *Sed quoniam, ut crederent, non erat eis datum, etiam unde crederent, est negatum:* ergo non datur gratia, quando non datur cooperatio. 3. l. de corr. & grat. c. 11. *Nunc autem, quibus deest tale adjutorium efficax, seu actionis*

jam

jam pœna peccati est, ergo in pœnam peccati nullo datur auxilium. 4. l. de prædest. ss. c. 6. Volunt ergo isti credere, nolunt autem illi: quis hoc ignoret? quis hoc neget? sed cum aliis præparetur, aliis non præparetur voluntas à Domino, discernendum est utique, quid veniat de misericordia ejus, quid de judicio: ergo de judicio DEI venit, quod nullo auxilio præparetur voluntas.

Resp. dist. antec. In statu naturæ lapsæ non datur adjutorium possibilitatis Pelagianum, conc. ant. non datur adjutorium possibilitatis, seu tale, ut tribuat quidem potentiam, non tamen secum ferat actum. neg. ant. & conf. ad 1. prob. S. Augustinus loc. cit. distinguit duplex adjutorium: unum, sine quo omnino non possumus, e.g. sine pedibus incedere: alterum, sine quo quidem possumus, at non sine difficultate, e.g. sine tribulis fruges terere, sine medicina sanitatem recuperare: per primum, seu per adjutorium, sine quo omnino non possumus, Pelagius volebat intelligi solam libertatem naturalem: per secundum verò, sive, sine quo quidem possumus, sed non sine difficultate, Pelagius volebat, intelligi gratiam, quam ipse, non ad posse simpliciter, sed tantum ad posse facilius, necessariam volebat, ut iterum clarissime tradit S. Doctor l. de heresi. 88. seu Pelagiana: & hinc eum S. Augustinus exagitat, instans, & urgens, ut gratiam ad simpliciter posse necessariam assereret. Ceterum adjutorium possibilitatis, in hoc tantum sensu, quod tribuat sufficientiam, seu potentiam ad posse, non autem tribuat etiam ipsum agere, seu non faciat, ut ipse actus sequatur, S. Augustinus nunquam negavit.

201. Ad 2. prob. Textus allatus tantum probat, quod Tyrus non sit data gratia congrua, seu efficax, qua accepta crederent: non autem probat, negatum ipsis fuisse omne auxilium, etiam remotione sufficientis, quo possent credere, e.g. gratia faciendi, quod est in se &c. Nec S. Augustinus dicit, negatum eis esse, unde possent, sed, unde crederent actu; quare neg. conf. quæ est falsa. Ad 3. probat. Eo textu ad summum probatur, nunc in pœnam originalis peccati, vel sæpè etiam in pœnam actualis peccati, non dari quibusdam hominibus semper gratiam efficacem; nam S. Doctor cit. cap. 11. loquens de Adamo docet, quod hic fuerit in bonis, in quibus nos non sumus: addit, eum tamen in bonis illis non potuisse perseverare sine nova gratia: hanc autem ei datam fuisse talem, sine qua non potuisset, & cum qua potuisset bene agere; non autem ei datum fuisse ipsum bene agere: seu non datam fuisse gratiam efficacem: nunc autem electis dari gratiam potentior, seu quæ secum ferat ipsam bonam operationem.

Ubi nota illud tale, in textu objecto positum, non referri ad immediatè præcedentia dicta de auxilio Adam: sed ad paulò priora: Hec autem tanto major est; nam sæpè fit in longiori disputatione, ut talia relativa non respiciant immediatè præcedentia, sed paulò magis remota: & hic id etiam fieri debere ratio probat; nam S. Augustinus ibidem dicit, quod illud tale auxilium, quod negatur quibusdam in pœnam, aliis datur secundum gratiam, & tanto amplius, hoc est, supra gratiam Adam excellentius, ut non solum adsit, sine quo permanere non possumus, etiamsi ve-

limus: verum etiam tantum, ac tale sit, ut velimus: quæ conveniunt soli gratiæ efficaci. add. id fieri etiam debet, ne S. Augustinus sibi, & Conciliis, contradicat, si auxilium omne sufficiens neget.

Si quis tamen omnino contendat, S. Augustinum velle, quod nunc in pœnam peccati non detur amplius tale auxilium, quale fuit datum Adamo, poterit responderi, esse pœnam peccati, quod non detur amplius illa gratia latior, quam habuit Adamus, teste S. Augustino eodem capite, cum qua scilicet facilius, & sine tanto conatu, potuissimus bene operari: quia non erant tot tentationes, & difficultates; sive, quod in pœnam peccati non detur amplius gratia sufficiens, ut vestita circumstantiis iis, quæ datæ fuerunt in Adamo; de quibus ibi S. Doctori multus est sermo. Et sanè hoc complexum gratiæ sufficientis, & circumstantiarum illarum, nunc non datur, in pœnam peccati, licet detur adhuc gratia sufficiens, etiam potentior, quamvis non latior, imò nec æquæ lata. Aliam solutionem adhuc, si placet querere, invenies apud Suarezium de grat. l. 4. c. 18. quæ quoad substantiam cum hac posteriore ferme coincidit. Ad 4. probat. neg. conf. Textus tantum probat, quod quibusdam detur gratia efficax, non autem aliis: & illis quidem detur ex misericordia, sed his ex iusto quidem, arcano tamen judicio DEI, negetur.

202. Ob. 6. Si aliquæ tandem gratiæ qualitercunque sufficientes admitti debent, exstant in motibus quibusdam bonis, longè debilibioribus, quam sint motus concupiscentiæ: nec alias gratias sufficientes, & inefficaces S. Augustinus agnoscit: ergo. prob. ant. l. de grat. & lib. arb. c. 17. sic ait: Qui ergo vult facere DEI mandatum, & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam, & invalidam: poterit autem, cum magnam habuerit, & robustam. Et post pauca de S. Petro, dicente, se velle pro Christo animam ponere, ait, quod in eo nondum fuerit charitas perfecta: Tamen quamvis parva, & imperfecta, non deerat, quando dicebat Domino: Animam meam pro te ponam; putabat enim se posse, quod se velle sentiebat. Imò l. 1. ad Simplician. q. 2. scribit: Ad alios autem vocatio quidem pervenit, sed quia talis fuit, quam moveri non possent, ut eam capere apti essent, vocati quidem dici potuerunt, sed non electi: ergo juxta S. Augustinum auxilium inefficax, seu parè sufficiens, est, cui quis cooperari non potest.

Ita docent quidam ex Janfenii affeclis, ut ad speciem admittant aliqualem gratiam sufficientem, quæ reipsa insufficientis est, ad effectum ultimato intentum: ad eum verò effectum, ad quem proximè datur, efficax, nempe in ordine ad aliquos debiles motus, & inclinationes, inefficaciter tantum tendentes ad actionem meritoriam, vel ad fugam peccati, ultimato intentum. In forma neg. ant. S. Augustinus, ut fuscè probatum superius à n. 198. admittit gratias verè sufficientes, ut quis veniat ad cœnam magnam, ad nuptias agni &c. ut quis non reprobus fiat, mandata observet; ad quæ non sufficiunt, ex ipsorum adversariorum confessione, illi debiles motus &c. adeoque non sunt gratia sufficiens S. Doctoris.

203. Si quæras, quid igitur S. Augustinus intel-

intelligat, per voluntatem parvam, per charitatem imperfectam. Resp. intelligere eum gratiam necdum proximè, sed remotè sufficientem, seu, quæ sufficiat ad impetrandam, oratione, vel alio minoris meriti opere bono, gratiam majorem, quæ proximè sufficiat, ad exequenda majora. Hinc toties monet, esse suppliciter petendum, quod necdum possumus. Sic. l. de grat. § lib. arbit. c. 18. ait: *Præcepto admonitum est liberum arbitrium, ut quæret DEI donum. & l. 1. ad Simplician. q. 1. post medium. Hoc enim restat in ista mortali vita libero arbitrio, non, ut impleat homo justitiam, cum voluerit: sed, ut se supplici pietate convertat, ad eum, cuius dono eam possit implere. & l. de nat. & grat. c. 43. Non igitur DEUS impossibilia jubet, sed jubendo admonet, & facere, quod possis, & petere, quod non possis. Et sanè, si S. Petrus vigilasset, & orasset, in tentationem non intrasset.*

Locus ex l. ad Simplician. probat vel maximè scientiam mediam, ut tract. de DEO n. 409. ostendimus. Illud: *Moveri non possent*: significat tantum impotentiam consequentem; quia scilicet prævisa erat vocatio tunc illis incongrua ob refractariam eorum voluntatem, qua stante moveri non poterant; sic enim S. Doctor se explicat tract. 53. in Joannem in illa verba Joan. 12. v. 39. *Propterea non poterant credere; quia iterum dixit Isaias & ubi quærit, quomodo ergo peccaverint, si non potuerunt credere: & sic respondet: Quare autem non poterant, si à me quærat, citò respondeo; quia volebant; malam quippe eorum voluntatem prævidit DEUS, & per prophetam prænuñciavit.*

204. Dices: S. Augustinus nunquam facit mentionem gratiæ sufficientis, sed semper efficacis: ergo illam non agnovit. Resp. neg. ant. cuius falsitas patet ex n. 186. Quod autem sapius agat de gratia efficaci, ratio est, ut ait Rhodes disp. 2. de gratia q. 2. sec. 1. ad ob. 1. quia voluit maximè stabilire gratiam, quæ non tantum daret posse, sed etiam agere. Cum enim Pelagius, anathematis metu percussus, admitteret, necessariam esse aliquam gratiam possibilitatis, & eam à DEO haberi, concederet (quamvis dein discipulis suis eam perversè explicaret) non autem admitteret gratiam ipsius actionis, operationis, aut volitionis, neque vellet actionem ipsam haberi ex gratia DEI, ut constat ex variis locis S. Augustini, præsertim l. de grat. Chri. c. 3. § 41. item l. de nat. & grat. c. 42. voluit S. Doctor, in id maximè incumbere, ut ostenderet, ipsam quoque bonam voluntatem, actionemque meritariam esse ex gratia, quæ non tantum potentiam, sed etiam ipsum actuale exercitium daret: & hoc exercitium quoque esse gratuitum donum DEI: quod vel maximè urget cit. l. de grat. Chri. c. 47.

Hac ratione S. Doctor inprimis præcipuum controversiæ scopum attingebat; dein etiam vitabat necessitatem novæ quæstionis, quid scilicet esset illa gratia possibilitatis, an tantum liberum arbitrium, an donum superadditum, an intelligeretur gratia possibilitatis, necessaria ad simpliciter posse, an tantum necessaria ad facilitus posse, de quo n. 200. Et quamvis hanc quæstionem de gratia possibilitatis S. Doctor aliquoties tractet, tamen nolebat, eam ubique misceri; hinc ad im-

pendendum ejus ingressum, maluit sapius de auxilio efficaci tractare. Voluit item S. Augustinus agere de illa gratia, quæ est per excellentiam talis dicta, & in ordine ad finalem perseverantiam prædestinatorum est propria.

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ objectiones contra gratiam sufficientem.

205. **O**B. ulterius. 7. Gratia sufficiens non prodest, nisi ad peccandum, & ut sine invidia, & reprehensione, homo possit damnari à DEO: sed talis gratia est absurdissima: ergo non datur. Resp. neg. ma. quæ est blasphema, & longè crudior, quam propositio 6. ab Alexandro VIII. damnata, de qua n. 184. Si gratia sufficiens sumatur specificativè, vel denominativè, hoc est, præcisè ut auxilium à DEO proveniens, est utilissima ad salutem, & beneficium magnum DEI, sicut multa alia, quibus malè abutimur, ut dictum tract. de peccat. n. 289.

Si autem gratia sufficiens sumatur reductivè, vel concretivè, aut quidditivè, ut conjuncta cum nostro dissenso, tunc est verum, quod, in sensu composito, non sit utilis ad non peccandum; non enim possumus, simul peccare, & non peccare: at hoc non provenit à gratia, sed à nostra malitia; quia gratia purè sufficiens, concretivè sumpta, non est à DEO, sed à nostra culpa, quæ denominat gratiam in actu secundo purè sufficientem, seu inefficacem: imò etiam culpa nostra determinat DEUM, ad scientiam mediam de dissenso futuro, seu de inefficacia gratiæ, futura in iis circumstantiis.

206. **O**B. 8. Gratia sufficiens est talis, ut nunquam ab origine mundi habuerit suum effectum, vel obtinuerit suum finem: sed talis gratia est monstrosa: ergo. Confir. Gratia sufficiens ut tali nemo potest cooperari: sed sic non est sufficiens: ergo est sufficiens, & non sufficiens. Resp. dist. ma. gratia sufficiens est talis, ut in specie sua nunquam obtinuerit finem suum. neg. ma. ut in individuo, subdist. non obtinuerit ex intrinseco suo aliquo defectu. neg. ma. ex culpa hominum extrinseca, conc. ma. & dist. sic mi. neg. conf.

Non est inutilis gladius in specie sua, etsi plures gladii in individuo per accidens nunquam ad defensionem vitæ, vel justam occisionem inimici, in bello adhibiti sint, dummodo alii ejusdem speciei finem illum obtinuerint: & sic etiam non est inutilis gratia sufficiens in specie sua, quamvis, hic & nunc, ex culpa hominis effectum non habeat, dummodo eadem in specie gratia effectum in alio habeat: atqui eadem gratia, entitativè, seu denominativè accepta, in specie sua Theologica, in multis habet effectum e. g. eadem illustratio de vanitate mundi, aut poenis inferni, multos ad seriam poenitentiam movit, quamvis alios non permoverit: & quidem non ex defectu suo, sed ex culpa ipsorum, qui ex sua malitia ei assensum noluerunt.

207. Nec dicas, hæc illustrationem esse essentialiter affixam Petro, utpote actum vitalem,